

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання курсової роботи
з дисципліни «Регіональна економіка»
для студентів денної та заочної форми навчання
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальності 051 «Економіка»

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

До видавництва й у світ дозволяю
Проректор з НПР

Г.І. Тохтар

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання курсової роботи
з дисципліни «Регіональна економіка»
для студентів денної та заочної форми навчання
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальності 051 «Економіка»

Всі цитати, цифровий, фактичний
матеріал і бібліографічні відомості
перевірені, написання сторінок
відповідає стандартам

Затверджено
методичною радою
університету
протокол __ від ____

Укладач:

Шевченко І.Ю.

Відповідальний за випуск:

Дмитрієв І.А.

Харків, ХНАДУ, 2020

Укладач: проф. Шевченко І.Ю.

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Регіональна економіка» належить до циклу нормативних навчальних дисциплін професійної та практичної підготовки бакалаврів галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка».

Метою курсової роботи є закріплення теоретичних знань і придбання практичних навичок із дисципліни «Регіональна економіка» через здійснення комплексного аналізу потенціалу економічного розвитку регіонів України.

Під час виконання курсової роботи відбувається закріплення знань, одержаних на лекційних і практичних заняттях, а також поповнення цих уявлень завдяки самостійній роботі здобувачів зі спеціальною літературою та здійсненню розрахунків.

Завдання курсової роботи полягає у формуванні вмінь із проведення комплексного аналізу економічного потенціалу регіонів, ідентифікації проблем і окреслення перспектив їх економічного розвитку. Виконання цього завдання досягається шляхом оцінювання та аналізу тенденцій розвитку природно-ресурсного, екологічного, демографічного, трудового, освітнього, наукового, інноваційного, підприємницького, виробничого, експортного, фінансового та інвестиційного потенціалу регіону, виявлення проблем його економічного розвитку та розроблення заходів із їх нівелювання. Інформаційну базу виконання курсової роботи складають дані статистичних збірників «Регіони України», які щорічно видаються Державною службою статистики України.

Процес виконання курсової роботи складається з наступних послідовних етапів:

- визначення об'єкту проектування (отримання завдання);
- складання плану курсової роботи;
- вивчення літературних джерел і пошук даних, необхідних для виконання курсової роботи;
- виконання розрахункової частини курсової роботи;
- оформлення курсової роботи та її подання на рецензування;
- доопрацювання курсової роботи після рецензування та підготовка до захисту;
- захист курсової роботи.

ЗМІСТ І ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ ОСНОВНИХ РОЗДІЛІВ КУРСОВОЇ РОБОТИ

1. Вибір варіанту для виконання курсової роботи.

Курсова робота виконується здобувачем вищої освіти за індивідуальним варіантом, який визначається за двома останніми цифрами номеру індивідуального плану (залікової книжки) за наступною формою (табл. 1).

Таблиця 1 – Форма вибору індивідуального варіанту для виконання курсової роботи

Остання цифра	Передостання цифра				
	0; 5	1; 6	2; 7	3; 8	4; 9
0; 5	1	2	3	4	5
1; 6	6	7	8	9	10
2; 7	11	12	13	14	15
3; 8	16	17	18	19	20
4; 9	21	22	23	24	25

Об'єкти курсового проектування розподіляються за варіантами наступним чином: варіант № 1 – Вінницька область, варіант № 2 – Волинська область, варіант № 3 – Дніпропетровська область, варіант № 4 – Донецька область, варіант № 5 – Житомирська область, варіант № 6 – Закарпатська область, варіант № 7 – Запорізька область, варіант № 8 – Івано-Франківська область, варіант № 9 – Київська область, варіант № 10 – Кіровоградська область, варіант № 11 – Луганська область, варіант № 12 – Львівська область, варіант № 13 – Миколаївська область, варіант № 14 – Одеська область, варіант № 15 – Полтавська область, варіант № 16 – Рівненська область, варіант № 17 – Сумська область, варіант № 18 – Тернопільська область, варіант № 19 – Харківська область, варіант № 20 – Херсонська область, варіант № 21 – Хмельницька область, варіант № 22 – Черкаська область, варіант № 23 – Чернівецька область, варіант № 24 – Чернігівська область, варіант № 25 – м. Київ.

Усі розрахунки здійснюються у ретроспективному періоді.

2. Вступ.

У вступі здобувачем вищої освіти зазначається актуальність курсового проектування, формулюються мета та завдання курсової роботи, окреслюється методологія, що буде застосована для виконання отриманого від керівника індивідуального завдання.

3. Розділ 1. Загальна характеристика регіону.

У першому розділі курсової роботи здобувачем вищої освіти наводяться основні дані щодо історичного розвитку, географічного положення та адміністративно-територіального устрою об'єкту проектування. Орієнтований обсяг розділу – 3-5 сторінок.

4. Розділ 2. Ретроспективний аналіз економічного потенціалу регіону.

У другому розділі курсової роботи здобувачем вищої освіти проводиться ретроспективний аналіз природно-ресурсного, екологічного, демографічного, трудового, освітнього, наукового, інноваційного, підприємницького, виробничого, експортного, фінансового та інвестиційного потенціалу об'єкту проектування.

2.1 Природно-ресурсний і екологічний потенціал регіону

Користуючись даними статистичного збірника «Регіони України», дати характеристику природно-ресурсному потенціалу обраного регіону, зокрема, земельним і водним ресурсам (табл. 2-3).

Таблиця 2 – Земельні ресурси регіону

Показники	1-й рік	2-й рік	Δ , %	3-й рік	Δ , %
Усього земель, тис. га, в т.ч.:					
- землі заповідного фонду;					
- землі сільськогосподарського призначення;					
- ліси;					
- забудовані землі;					
- землі під водою;					
- відкриті заболочені землі;					
- інші землі.					
Частка земель регіону в земельних ресурсах держави, %					

Таблиця 3 – Використання водних ресурсів регіону

<i>Показники</i>	<i>1-й рік</i>	<i>2-й рік</i>	<i>Δ, %</i>	<i>3-й рік</i>	<i>Δ, %</i>
Забір води з природних водних об'єктів, млн. м ³					
Використання свіжої води, млн. м ³					
Обсяг оборотної та послідовно (повторно) використаної води, млн. м ³					

Основні показники екологічного потенціалу регіону слід навести у вигляді табл. 4.

Таблиця 4 – Екологічний потенціал регіону

<i>Показники</i>	<i>1-й рік</i>	<i>2-й рік</i>	<i>Δ, %</i>	<i>3-й рік</i>	<i>Δ, %</i>
Скидання забруднених зворотних вод у поверхневі водні об'єкти, млн. м ³					
Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря, тис. т					
Утворення відходів, тис. т, у т.ч.:					
- відходів I-III класу небезпеки;					
- відходів IV класу небезпеки.					
Утилізовано та перероблено відходів, тис. т, у т.ч.:					
- відходів I-III класу небезпеки;					
- відходів IV класу небезпеки.					
Рівень утилізації відходів, %, у т.ч.					
- відходів I-III класу небезпеки;					
- відходів IV класу небезпеки.					
Поточні витрати на охорону навколишнього природного середовища, млн. грн.					

2.2 Демографічний потенціал регіону

Користуючись даними статистичного збірника «Регіони України», дати характеристику демографічному потенціалу обраного регіону (табл. 5).

Таблиця 5 – Демографічний потенціал регіону

<i>Показники</i>	<i>1-й рік</i>	<i>2-й рік</i>	<i>Δ, %</i>	<i>3-й рік</i>	<i>Δ, %</i>
Чисельність наявного населення, осіб					
Частка наявного населення (від загальної чисельності наявного населення в країні), %					
<i>Структура наявного населення за місцем проживання</i>					
Чисельність наявного населення у міській місцевості, осіб					
Частка міського населення, %					
Чисельність наявного населення у сільській місцевості, осіб					
Частка сільського населення, %					
Коефіцієнт агломерації/дегломерації населення					
<i>Гендерна структура наявного населення</i>					
Чисельність чоловіків, осіб					
Чисельність жінок, осіб					
Коефіцієнт гармонійності гендерної структури населення					
<i>Показники зміни чисельності населення</i>					
Чисельність народжених, осіб					
Коефіцієнт народжуваності					
Чисельність померлих, осіб					
Коефіцієнт смертності					
Природний приріст (скорочення) населення, осіб					
Коефіцієнт природного приросту (скорочення) населення					
Міграційний приріст (скорочення) населення, осіб					
Коефіцієнт міграційного приросту (скорочення) населення					

2.3 Трудовий потенціал регіону

Користуючись даними статистичного збірника «Регіони України», дати характеристику трудовому потенціалу обраного регіону (табл. 6).

Таблиця 6 – Трудовий потенціал регіону

<i>Показники</i>	<i>1-й рік</i>	<i>2-й рік</i>	<i>Δ, %</i>	<i>3-й рік</i>	<i>Δ, %</i>
<i>Сукупний трудовий потенціал регіону</i>					
Економічно активне населення у віці 15-70 років, тис. осіб					
Коефіцієнт економічної активності населення					
<i>Трудовий потенціал регіону, що реалізується</i>					
Зайняте населення у віці 15-70 років, тис. осіб, у т.ч.:					
- у сільському господарстві, лісовому господарстві, рибному господарстві;					
- у промисловості;					
- у будівництві;					
- в оптовій та роздрібній торгівлі, ремонті автотранспортних засобів і мотоциклів;					
- у транспорті, складському господарстві, поштовій та кур'єрській діяльності;					
- у тимчасовому розміщенні й організації харчування;					
- в інформації та телекомунікаціях;					
- у фінансовій та страховій діяльності;					
- в операціях з нерухомим майном;					
- у професійній, науковій та технічній діяльності;					
- у діяльності у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування;					
- у державному управлінні й обороні, обов'язковому соціальному страхуванню;					
- в освіті;					
- в охороні здоров'я та наданні соціальної допомоги;					

- у мистецтві, спорті, розвагах та відпочинку;					
- в інших видах економічної діяльності.					
Коефіцієнт зайнятості населення					
Середньорічна чисельність найманих працівників, тис. осіб					
Коефіцієнт найму населення					
Коефіцієнт самозайнятості населення					
<i>Кількісні зміни трудового потенціалу регіону</i>					
Прийнято найманих працівників, тис. осіб					
Коефіцієнт обороту кадрів по прийому					
Звільнено найманих працівників, тис. осіб					
Коефіцієнт обороту кадрів по звільненню					
Зростання (скорочення) трудового потенціалу, тис. осіб					
<i>Трудовий потенціал регіону, що не реалізується</i>					
Кількість зареєстрованих безробітних, осіб, із них:					
- раніше мали роботу, осіб.					
Коефіцієнт безробіття населення					
Коефіцієнт вторинного безробіття населення					
Коефіцієнт первинного безробіття населення					
Кількість вакансій, тис. одиниць					
Навантаження безробітних осіб на 1 вакантне робоче місце, осіб					
<i>Умови реалізації трудового потенціалу регіону</i>					
Середньомісячна номінальна заробітна плата штатних працівників, грн.					
Коефіцієнт матеріального забезпечення штатних працівників (відносно загальнодержавного рівня)					

2.4 Освітній потенціал регіону

Користуючись даними статистичного збірника «Регіони України», дати характеристику освітньому потенціалу обраного регіону (табл. 7).

Таблиця 7 – **Освітній потенціал регіону**

<i>Показники</i>	<i>1-й рік</i>	<i>2-й рік</i>	<i>Δ, %</i>	<i>3-й рік</i>	<i>Δ, %</i>
Кількість учнів загальноосвітніх навчальних закладів у розрахунку на 10 тис. населення, осіб					
Коефіцієнт охоплення населення середньою освітою (відносно загальнодержавного рівня)					
Кількість учнів і слухачів професійно-технічних навчальних закладів у розрахунку на 10 тис. населення, осіб					
Коефіцієнт охоплення населення професійно-технічною освітою після здобуття середньої освіти					
Коефіцієнт охоплення населення професійно-технічною освітою (відносно загальнодержавного рівня)					
Кількість студентів вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації у розрахунку на 10 тис. населення, осіб					
Коефіцієнт охоплення населення вищою освітою (відносно загальнодержавного рівня)					

2.5 Науковий і інноваційний потенціал регіону

Користуючись даними статистичного збірника «Регіони України», дати характеристику науковому й інноваційному потенціалу обраного регіону (табл. 8-9).

Таблиця 8 – Науковий потенціал регіону

<i>Показники</i>	<i>1-й рік</i>	<i>2-й рік</i>	<i>Δ, %</i>	<i>3-й рік</i>	<i>Δ, %</i>
Чисельність фахівців, які виконують наукові та науково-технічні роботи, осіб, у т.ч.:					
- докторів наук;					
- докторів філософії/ кандидатів наук.					
Частка докторів наук у чисельності фахівців, які виконують наукові та науково-технічні роботи, %					
Частка докторів філософії/ кандидатів наук у чисельності фахівців, які виконують наукові та науково-технічні роботи, %					
Внутрішні поточні витрати на наукові та науково-технічні роботи, виконані власними силами наукових організацій, тис. грн., у т.ч.:					
- на фундаментальні дослідження;					
- на прикладні дослідження;					
- на науково-технічні розробки.					
Частка витрат на фундаментальні дослідження в структурі поточних витрат на наукові та науково-технічні роботи, %					
Частка витрат на прикладні дослідження в структурі поточних витрат на наукові та науково-технічні роботи, %					
Частка витрат на науково-технічні розробки в структурі поточних витрат на наукові та науково-технічні роботи, %					

Таблиця 9 – Інноваційний потенціал регіону

<i>Показники</i>	<i>1-й рік</i>	<i>2-й рік</i>	<i>Δ, %</i>
Кількість інноваційно активних промислових підприємств за напрямками інноваційної діяльності:			

- внутрішні науково-дослідні розробки;			
- зовнішні науково-дослідні розробки;			
- придбання машин, обладнання та програмного забезпечення;			
- придбання інших зовнішніх знань;			
- інші інновації.			
Розподіл загального обсягу витрат за напрямками інноваційної діяльності, тис. грн.:			
- внутрішні науково-дослідні розробки;			
- зовнішні науково-дослідні розробки;			
- придбання машин, обладнання та програмного забезпечення;			
- придбання інших зовнішніх знань;			
- інші інновації.			
Середні витрати промислового підприємства на інновації, тис. грн, у т.ч. на:			
- внутрішні науково-дослідні розробки;			
- зовнішні науково-дослідні розробки;			
- придбання машин, обладнання та програмного забезпечення;			
- придбання інших зовнішніх знань;			
- інші інновації.			
Обсяг реалізованої інноваційної продукції, що є новою для ринку, тис. грн.			
Обсяг реалізованої інноваційної продукції, що є новою лише для підприємства, тис. грн.			
Впровадження прогресивних технологічних процесів у промисловості			
Освоєння інноваційних видів продукції у промисловості			

2.6 Підприємницький потенціал регіону

Користуючись даними статистичного збірника «Регіони України», дати характеристику підприємницькому потенціалу обраного регіону (табл. 10).

Таблиця 10 – Підприємницький потенціал регіону

Показники	1-й рік	2-й рік	Δ, %	3-й рік	Δ, %
Кількість суб'єктів господарювання, одиниць					

підприємства					
у % до загальної кількості підприємств по Україні					
у % до загальної кількості суб'єктів по регіону					
на 10 тис. осіб наявного населення, одиниць					
фізичні особи-підприємці					
у % до загальної кількості фізичних осіб-підприємців по Україні					
у % до загальної кількості суб'єктів по регіону					
на 10 тис. осіб наявного населення, одиниць					
Кількість зайнятих працівників, тис. осіб					
підприємства					
у % до загальної кількості зайнятих працівників на підприємствах по Україні					
у % до загальної кількості зайнятих працівників по регіону					
фізичні особи-підприємці					
у % до загальної кількості зайнятих працівників у фізичних осіб-підприємців по Україні					
у % до загальної кількості зайнятих працівників по регіону					
Кількість найманих працівників, тис. осіб					
підприємства					
у % до загальної кількості найманих працівників на підприємствах по Україні					
у % до загальної кількості найманих працівників по регіону					
фізичні особи-підприємці					
у % до загальної кількості найманих працівників у фізичних осіб-підприємців по Україні					

у % до загальної кількості найманих працівників по регіону					
Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг), млн. грн. підприємства					
у % до загального обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств по Україні					
у % до загального обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) по регіону					
фізичні особи-підприємці					
у % до загального обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) фізичних осіб-підприємців по Україні					
у % до загального обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) по регіону					
Середня кількість зайнятих працівників на 1 суб'єкт господарювання, тис. осіб					
Середня кількість найманих працівників на 1 суб'єкт господарювання, тис. осіб					
Середній обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) на 1 суб'єкт господарювання, млн. грн.					
Середній обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) на 1 зайнятого працівника, тис. грн.					
Середній обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) на 1 найманого працівника, тис. грн.					
Кількість юридичних осіб, одиниць, у т.ч.:					
приватне підприємство					
державне підприємство					
комунальне підприємство					

дочірнє підприємство					
іноземне підприємство					
акціонерне товариство					
товариство з обмеженою відповідальністю					
товариство з додатковою відповідальністю					
повне товариство					
командитне товариство					
органи державної влади, організації (установи, заклади)					
асоціація					
корпорація					
консорціум					
концерн					
інші об'єднання юридичних осіб					
недержавний пенсійний фонд					
політична партія					
громадська організація					
релігійна організація					
профспілка, об'єднання профспілок					
творча спілка (інша професійна організація)					
благодійна організація					
об'єднання співвласників багатоквартирного будинку					
орган самоорганізації населення					
відокремлені підрозділи юридичних осіб					

2.7 Виробничий потенціал регіону

Користуючись даними статистичного збірника «Регіони України», дати характеристику виробничому потенціалу обраного регіону (табл. 11).

Таблиця 11 – Виробничий потенціал регіону

Показники	1-й рік	2-й рік	Δ, %	3-й рік	Δ, %
Валовий регіональний продукт у фактичних цінах, млн. грн.					

Валовий регіональний продукт у розрахунку на одну особу, грн.					
Частка валового регіонального продукту у загальному підсумку, у фактичних цінах, %					
<i>Сільське господарство</i>					
Індекс сільськогосподарської продукції, %					
Частка регіону у загальному обсязі продукції сільського господарства, %					
Індекс продукції рослинництва, %					
Частка регіону у загальному обсязі продукції рослинництва, %					
Індекс продукції тваринництва, %					
Частка регіону у загальному обсязі продукції тваринництва, %					
<i>Промисловість</i>					
Індекс промислової продукції, %					
Індекс продукції добувної промисловості, %					
Індекс продукції переробної промисловості, %					
Частка регіону у загальному обсязі продукції промисловості, %					
<i>Будівництво</i>					
Індекс будівельної продукції, %					
Частка регіону у загальному обсязі продукції будівництва, %					
<i>Транспорт</i>					
Індекс вантажообороту автомобільного транспорту, %					

Частка регіону у загальному обсязі вантажообороту автомобільного транспорту, %					
Індекс пасажирообороту автомобільного транспорту, %					
Частка регіону у загальному обсязі пасажирообороту автомобільного транспорту, %					
Індекс відправлення пасажирів залізничним транспортом, %					
Частка регіону у загальному обсязі відправлення пасажирів залізничним транспортом, %					
<i>Зв'язок</i>					
Індекс послуг у сфері телекомунікацій та поштового зв'язку, %					
Частка регіону у загальному обсязі послуг у сфері телекомунікацій та поштового зв'язку, %					

2.8 Експортний потенціал регіону

Користуючись даними статистичного збірника «Регіони України», дати характеристику експортному потенціалу обраного регіону, товарній і географічній структурі експортно-імпортних операцій у регіоні (табл. 12-14).

Таблиця 12 – Експортний потенціал регіону

<i>Показники</i>	<i>1-й рік</i>	<i>2-й рік</i>	<i>Δ, %</i>	<i>3-й рік</i>	<i>Δ, %</i>
Обсяг експорту товарів, млн. дол. США					
Обсяг імпорту товарів, млн. дол. США					
Сальдо експортно-імпортних операцій, млн. дол. США					

Таблиця 13 – Товарна структура експортно-імпортних операцій у регіоні

<i>Рейтинг</i>	<i>Експорт</i>			<i>Імпорт</i>		
	<i>1-й рік</i>	<i>2-й рік</i>	<i>3-й рік</i>	<i>1-й рік</i>	<i>2-й рік</i>	<i>3-й рік</i>
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						

Таблиця 14 – Географічна структура експортно-імпортних операцій у регіоні

<i>Рейтинг</i>	<i>Експорт</i>			<i>Імпорт</i>		
	<i>1-й рік</i>	<i>2-й рік</i>	<i>3-й рік</i>	<i>1-й рік</i>	<i>2-й рік</i>	<i>3-й рік</i>
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						

2.9 Фінансовий потенціал регіону

Користуючись даними статистичного збірника «Регіони України», дати характеристику фінансовому потенціалу обраного регіону (табл. 15).

Таблиця 15 – Фінансовий потенціал регіону

<i>Показники</i>	<i>1-й рік</i>	<i>2-й рік</i>	<i>Δ, %</i>	<i>3-й рік</i>	<i>Δ, %</i>
Фінансовий результат (сальдо), млн. грн.					
Підприємства, які одержали прибуток:					
- у % до загальної кількості підприємств;					
- фінансовий результат, млн. грн.					
Підприємства, які одержали збиток:					
- у % до загальної кількості підприємств;					
- фінансовий результат, млн. грн.					
Фінансовий результат (сальдо) за видами економічної діяльності, млн. грн., у т.ч.:					
- сільське, лісове та рибне господарство;					
- промисловість;					
- будівництво;					
- оптова та роздрібна торгівля, ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів;					
- транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність;					
- тимчасове розміщування й організація харчування;					
- інформація та телекомунікації;					
- фінансова та страхова діяльність;					
- операції з нерухомим майном;					

- професійна, наукова та технічна діяльність;					
- діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування;					
- освіта;					
- охорона здоров'я та надання соціальної допомоги;					
- мистецтво, спорт, розваги та відпочинок;					
- надання інших видів послуг.					
Рентабельність операційної діяльності, %, у т.ч. за видами економічної діяльності:					
- сільське, лісове та рибне господарство;					
- промисловість;					
- будівництво;					
- оптова та роздрібна торгівля, ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів;					
- транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність;					
- тимчасове розміщування й організація харчування;					
- інформація та телекомунікації;					
- фінансова та страхова діяльність;					
- операції з нерухомим майном;					
- професійна, наукова та технічна діяльність;					
- діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування;					
- освіта;					
- охорона здоров'я та надання соціальної допомоги;					
- мистецтво, спорт, розваги та відпочинок;					
- надання інших видів послуг.					

2.10 Інвестиційний потенціал регіону

Користуючись даними статистичного збірника «Регіони України», дати характеристику інвестиційному потенціалу обраного регіону (табл. 16).

Таблиця 16 – Інвестиційний потенціал регіону

<i>Показники</i>	<i>1-й рік</i>	<i>2-й рік</i>	<i>Δ, %</i>	<i>3-й рік</i>	<i>Δ, %</i>
Капітальні інвестиції, млн. грн.					
Частка регіону у загальному обсязі капітальних інвестицій, %					
Капітальні інвестиції на одну особу, грн.					
Коефіцієнт інвестиційної привабливості регіону					
Капітальні інвестиції у житлове будівництво, млн. грн.					
Частка регіону у загальному обсязі капітальних інвестицій у житлове будівництво, %					
Розподілення капітальних інвестицій за видами економічної діяльності, %, у т.ч.:					
- сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство;					
- промисловість;					
- будівництво;					
- оптова та роздрібна торгівля, ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів;					
- транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність;					
- тимчасове розміщування й організація харчування;					

- інформація та телекомунікації;					
- фінансова та страхова діяльність;					
- операції з нерухомим майном;					
- професійна, наукова та технічна діяльність;					
- діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування;					
- державне управління й оборона, обов'язкове соціальне страхування;					
- освіта;					
- охорона здоров'я та надання соціальної допомоги;					
- мистецтво, спорт, розваги та відпочинок;					
- надання інших видів послуг.					
Розподілення капітальних інвестицій за джерелами фінансування, %, у т.ч.:					
- кошти державного бюджету;					
- кошти місцевих бюджетів;					
- власні кошти підприємств та організацій;					
- кошти іноземних інвесторів;					
- кошти населення на будівництво житла;					
- кредити банків та інші позики;					
- інші джерела фінансування.					

5. Розділ 3. Проблеми і перспективи економічного розвитку регіону.

У третьому розділі курсової роботи здійснюється узагальнення результатів розрахунків, ідентифікуються проблеми (не менше 2-х за кожним елементом економічного потенціалу регіону) та окреслюються перспективи економічного розвитку регіону через розроблення низки заходів із нівелювання виявлених проблем розвитку економічного потенціалу об'єкту проектування (табл. 17).

Таблиця 17 – Проблеми розвитку економічного потенціалу регіону та заходи з їх нівелювання

<i>Елементи економічного потенціалу регіону</i>	<i>Проблеми розвитку елемента економічного потенціалу регіону</i>	<i>Заходи з нівелювання виявлених проблем</i>
Природно-ресурсний і екологічний потенціал		
Демографічний потенціал		
Трудовий потенціал		
Освітній потенціал		
Науковий і інноваційний потенціал		
Підприємницький потенціал		
Виробничий потенціал		
Експортний потенціал		
Фінансовий потенціал		
Інвестиційний потенціал		

б. Висновки. У висновках здобувачем вищої освіти узагальнюються результати проведеного дослідження, зазначається на досягненні поставленої мети та виконанні завдань курсового проектування.

ОФОРМЛЕННЯ ТА ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота оформляється відповідно до вимог ДСТУ 3008:2015. Мова написання курсової роботи – українська, або в окремих випадках із дозволу кафедри – інша.

Текст пояснювальної записки курсової роботи розміщується на папері білого кольору формату А4 лише з однієї сторони аркуша.

Поля аркуша: ліве – 3 см, верхнє та нижнє – 2 см, праве – 1 см.

Текст пояснювальної записки курсової роботи може бути оформлений рукописним або машинним способом.

При використанні рукописного способу текст оформляється чітким, розбірливим почерком або креслярським шрифтом із висотою літер і цифр не менше 2,5 мм. Щільність запису повинна бути однаковою. Чорнило чи паста – чорного або синього кольору.

При використанні машинного способу текст оформляється шрифтом Times New Roman, кегль – 14 пт, міжрядковий інтервал – 1,5, абзац – 1,25 см. На сторінці передбачається не менше 28-30 рядків по 57-60 знаків у кожному з них.

Основний текст курсової роботи виконується звичайним шрифтом і вирівнюється по ширині аркуша. Заголовки основних структурних елементів друкуються великими літерами без крапки наприкінці та розміщуються по центру аркуша.

Відстань між заголовком розділу і наступним текстом повинна складати два пустих рядки, заголовком підрозділу і попереднім або наступним текстом – один пустий рядок.

Помилки, описки та графічні похибки у тексті курсової роботи дозволяється виправляти підчисткою або замальовувати білою фарбою з нанесенням на тому ж місці або між рядками виправленого зображення.

Курсова робота починається з титульного аркуша (Додаток А).

За титульним аркушем розміщується зміст із зазначенням назв і початкових сторінок структурних елементів курсової роботи. Назви та нумерація структурних елементів (вступ, розділи і підрозділи, висновки, перелік посилань) у змісті й у тексті курсової роботи повинні збігатися.

На наступному аркуші розміщується вступ (1-2 сторінки).

Вступ, кожний розділ і заключна частина, які розміщуються у вказаній послідовності, починаються з нової сторінки.

Аркуші нумеруються у правому верхньому кутку сторінки арабськими цифрами без крапки наприкінці, додержуючись наскрізної нумерації. Першою сторінкою є титульний аркуш, проте на ньому нумерація не ставиться.

Ілюстрації розміщуються відразу за текстом, де на них посилаються вперше, або на наступній сторінці.

Ілюстрації позначаються словом «Рисунок», наприклад, Рисунок 2.6 – Гендерна структура наявного населення регіону. Номер ілюстрації складається з номеру розділу (у даному випадку – 2) та порядкового номеру ілюстрації (у даному випадку – б).

У таблицях текст оформлюється кеглем 12 пт через одинарний інтервал. Нумерація таблиць здійснюється аналогічно до нумерації рисунків. Якщо таблиця не вмістилася на одному аркуші, вона продовжується на наступному листі в такий спосіб: зверху наступного аркуша з правого краю пишеться: «Продовження табл.», потім дублюється шапка таблиці та продовжується таблиця.

У тексті курсової роботи слід використовувати дієслова першої особи множини, наприклад, «приймаємо», «розглядаємо». Не допускаються скорочення, крім загальноприйнятих (тис., млн, грн. і т.д.). Якщо в тексті часто зустрічається якесь словосполучення і його потрібно скоротити, то при першому згадуванні в тексті необхідно дати повну назву, а в круглих дужках – скорочену. Наприклад, економічно активне населення (ЕАН).

Формули нумеруються в межах розділів, їх номер також складається з номеру розділу і порядкового номера формули, розділених крапкою та обрамлених у дужки, наприклад, (2.4). Формули оформляються з використанням Microsoft Equation 3.0 і відділяються від попереднього та наступного тексту пустим рядком.

На всі цитати у тексті мають бути посилання. Посилання оформляються мовою оригіналу згідно вимог ДСТУ 8302:2015.

У процесі виконання курсової роботи керівник встановлює чотири контрольних дати перевірки. На момент першої перевірки має бути виконано 25% курсової роботи, другої – 50%, третьої – 75%, четвертої – 100% (Додаток Б). Повністю виконана й оформлена курсова робота подається керівникові на рецензування.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Законодавчі акти:

1. Закон України «Про стимулювання розвитку регіонів». *Відомості Верховної Ради*. 2005. № 51. С. 548.

2. Закон України «Про засади державної регіональної політики». *Відомості Верховної Ради*. 2015. № 13. С. 90.

3. Постанова Кабінету Міністрів України «Про запровадження оцінки міжрегіональної та внутрішньорегіональної диференціації соціально-економічного розвитку регіонів» від 20 травня 2009 року № 476. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/476-2009-п>.

4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року» від 6 серпня 2014 року № 385. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-п>.

5. Державна стратегія регіонального розвитку 2021-2027 рр. «Розвиток та єдність, орієнтовані на людину»: презентація. URL: <http://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2019/12/DSRR-2027.-Olena-Boyko.pptx>

6. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку розроблення Державної стратегії регіонального розвитку України і плану заходів з її реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених Стратегії і плану заходів» від 11 листопада 2015 року № 931. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/931-2015-п>.

7. Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України «Про затвердження Методики розроблення, проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації регіональних стратегій розвитку та планів заходів з їх реалізації» від 31 березня 2016 року № 79. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0632-16>.

Базова література:

8. Лишиленко В.І. Регіональна економіка: підручник. К.: Центр учбової літератури, 2013. 225 с.

9. Дмитрієв І.А., Шевченко І.Ю. Регіональна економіка: навч. посібник. Х.: ФОП Бровін О.В., 2018. 284 с.

Додаткова література:

10. Аванесова Н.Е. Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка: підручник. Х.: Щедра садиба плюс, 2015. 223 с.

11. Гордієнко О.В., Кулініч О.І., Петренко Ю.В. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка: навч. посібник. К.: Аграрна освіта, 2011. 291 с.

12. Дадашев Б.А., Гордієнко В.П., Обливанцов В.В. Регіональна економіка: навч. посібник. К.: «Центр учбової літератури», 2014. 202 с.

13. Зінь Е.А. Регіональна економіка: підручник. К.: ВД «Професіонал», 2014. 528 с.

14. Іщук С.І., Гладкий О.В. Регіональна економіка: Теорія. Методи. Практика: підручник. К.: Знання, 2013. 447 с.

15. Ковтун О.І. Регіональна економіка: навч. посібник. Львів: Новий Світ, 2012. 162 с.

16. Манів З.О. Регіональна економіка: навч. посібник. К.: Ліра-К, 2015. 576 с.

17. Мартусенко І.В., Погрішук Б.В. Регіональна економіка: підручник. Тернопіль: Крок, 2015. 626 с.

18. Посилкіна О.В., Доровський О.В., Баран Н.Й., Літвінова О.В. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка: навч. посібник. Х.: Вид-во НФаУ, 2014. 238 с.

19. Регіональна економіка: підручник. За заг. ред. проф. Н.Л. Гавкалової. Х.: ВД «ІНЖЕК», 2011. 464 с.

20. Семенов В.Ф. Регіональна економіка: навч. посібник. К.: ЦУЛ, 2013. 566 с.

21. Серікова Т.М., Гіковата Н.К., Шумська Г.М. Регіональна економіка у схемах і таблицях: навч.-практ. посібник. Х.: Вид-во ХНЕУ, 2011. 176 с.

22. Тараненко І.В. Регіональна економіка: навч. посібник. К.: Кондор, 2013. 305 с.

23. Шеламова І.Д., Антонюк К.І. Регіональна економіка: практикум: навч. посібник. К.: Ліра-К, 2013. 423 с.

Інформаційні ресурси:

24. Комплексна регіональна статистика. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

ДОДАТОК А
Титульний аркуш курсової роботи

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Кафедра економіки і підприємництва

КУРСОВА РОБОТА
з дисципліни «Регіональна економіка»
на тему: «Комплексний аналіз потенціалу економічного розвитку
регіону (на прикладі _____ області)»

Студента(-ки) II курсу групи ЕП-2
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальності 051 «Економіка»

Керівник

Національна шкала
Кількість балів
Оцінка ECTS

Члени комісії

Харків – 20____

ДОДАТОК Б
Графік виконання курсової роботи

Харківський національний автомобільно-дорожній університет
Кафедра економіки і підприємництва

ГРАФІК
виконання курсової роботи
з дисципліни «Регіональна економіка»

Структурні елементи курсової роботи	Відсотки виконання курсової роботи
Вступ	2
Розділ 1. Загальна характеристика регіону	8
Розділ 2. Ретроспективний аналіз економічного потенціалу регіону	80
2.1 Природно-ресурсний і екологічний потенціал регіону	10
2.2 Демографічний потенціал регіону	5
<i>Перша перевірка (готовність курсової роботи – 25%)</i>	
2.3 Трудовий потенціал регіону	10
2.4 Освітній потенціал регіону	5
2.5 Науковий і інноваційний потенціал регіону	10
<i>Друга перевірка (готовність курсової роботи – 50%)</i>	
2.6 Підприємницький потенціал регіону	10
2.7 Виробничий потенціал регіону	8
2.8 Експортний потенціал регіону	7
<i>Третя перевірка (готовність курсової роботи – 75%)</i>	
2.9 Фінансовий потенціал регіону	10
2.10 Інвестиційний потенціал регіону	5
Розділ 3. Проблеми і перспективи економічного розвитку регіону	7
Висновки	2
Перелік посилань	1
<i>Четверта перевірка (готовність курсової роботи – 100%)</i>	

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання курсової роботи
з дисципліни «Регіональна економіка»
для студентів денної та заочної форми навчання
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальності 051 «Економіка»

Укладач: ШЕВЧЕНКО Інна Юріївна

Відповідальний за випуск *Дмитрієв І.А.*

В авторській редакції

Комп'ютерна верстка _____

План _____, поз. _____

Підписано до друку _____ р. Формат 60×84 1/16. Папір газетний.

Гарнітура Times New Roman Cyr. Віддруковано на ризографі.

Ум. друк. арк. _____. Обл.-вид. арк. _____.

Зам. № _____. Наклад _____ прим. Ціна договірна.

ВИДАВНИЦТВО

Харківського національного автомобільно-дорожнього університету

Видавництво ХНАДУ, 61002, Харків-МСП, вул. Ярослава Мудрого, 25

Тел./факс: (057) 700-38-64; 707-37-03, e-mail: rio@khadi.kharkov.ua

Свідоцтво Державного комітету інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції. Серія ДК № 897 від 17.04.2002 р.